

Бериславська

територіальна громада та виклики
воєнного часу

Атлас умов та ресурсів

ТОВАРИСТВО
ДОСЛІДНИКІВ
УКРАЇНИ

ГЕОІНФОРМАЦІЙНИЙ
ПОРТАЛ
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ГЕОЛОГІЯ ТА
ГЕОМОРФОЛОГІЯ

КЛІМАТ

ҐРУНТИ

ЛАНДШАФТИ ТА
РОСЛИННІСТЬ

ЕКОЛОГІЯ

ДЕМОГРАФІЯ

СОЦІАЛЬНА СФЕРА

БЕЗПЕКА
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ГОСПОДАРСЬКИЙ
РОЗВИТОК

ТУРИЗМ І КУЛЬТУРНА
СПАДЩИНА

МІСТОБУДІВНЕ
ОСВОЄННЯ ТЕРИТОРІЇ

ТРАНСПОРТНА
ІНФРАСТРУКТУРА

НАСЛІДКИ ВІЙНИ ТА
ПОВОЄННА СТРАТЕГІЯ
РОЗВИТКУ

УДК 528.94:911(477.72-22) «362/364»(084.4)

Б48

Рекомендовано до друку Вченою радою Херсонського державного університету Міністерства освіти і науки України (протокол № 10 від 24.02.2025 р.)

Рецензенти:

член-кореспондент НАН України, доктор біологічних наук, професор Олександр ХОДОСОВЦЕВ
доктор географічних наук, професор Микола БАРАНОВСЬКИЙ
кандидат географічних наук, Віктор ЧЕХНІЙ

Експерт від Бериславської територіальної громади:

Олена ТИХОНОВА, начальник відділу економічного розвитку, розвитку територій, управління проектами та інвестицій виконавчого комітету Бериславської міської ради

Б48 **Бериславська територіальна громада та виклики воєнного часу: атлас умов та ресурсів /**
Товариство дослідників України; заг. ред. П. Остапенко, Д. Мальчикова; авт. кол.:
П. Остапенко, Д. Мальчикова, І. Пилипенко та ін. – Київ; Херсон; Берислав, 2025. – 38 с.

ISBN 978-617-7090-95-2

Атлас умов та ресурсів довоєнного розвитку і повоєнної відбудови Бериславської територіальної громади Херсонської області - частина глобального проекту Товариства дослідників України із створення та підтримки геоінформаційної системи для цілого регіону, що базується на географічному підході до створення ГІС-систем. Це картографічне навчальне видання, що характеризує умови і ресурси розвитку громади у мирний час і наслідки широкомасштабного воєнного вторгнення російської армії. Атлас містить картографічні і аналітичні матеріали за трьома розділами «Природні умови та ресурси довоєнного розвитку і повоєнної відбудови», «Соціальна сфера та демографічний потенціал територіальної громади», «Економічний розвиток громади, інфраструктура відбудови та розвитку».

Призначений для здобувачів освіти, викладачів, науковців, мешканців громади, представників органів місцевого самоврядування і всіх тих, хто цікавиться місцевим розвитком.

УДК 528.94:911(477.72-22) «362/364»(084.4)

ISBN 978-617-7090-95-2

©Товариство дослідників України, 2025
©ХДУ, 2025
©П. Остапенко, Д. Мальчикова, 2025
©Колектив авторів, 2025

Авторський колектив

Павло Остапенко – кандидат географічних наук, керівник проєкту, автор ідеї;

Дар'я Мальчикова – докторка географічних наук, професорка, аналіткиня розділу "Наслідки війни і повоєнна стратегія розвитку";

Ігор Пилипенко – доктор географічних наук, професор, аналітик розділів "Демографія довоєнного часу", "Вплив війни на демографічний потенціал".

Олександр Бончковський – PhD з географії, автор розділів: "Геоморфологічна карта", "Фізична карта", "Клімат", картограф розділів: "Соціальний захист", "Культура", "Спорт", "Центри безпеки та пожежно-рятувальні частини", "Містобудівне освоєння території", "Культурна спадщина", картограф розділів "Агропромисловий комплекс",

Володимир Швайко – автор розділів: "Ґрунти", "Ландшафти та рослинність", "Природно-заповідний фонд", "Екологічна мережа", "Військові ландшафти сучасності";

Андрій Бончковський – PhD з географії, автор розділів: "Геологічна будова і корисні копалини", "Екологічні проблеми";

Станіслав Остапенко – PhD з географії, картограф розділів: "Вплив війни на демографічний потенціал", "Промисловість", "Мережа автомобільних доріг", "Наслідки війни і повоєнна стратегія розвитку";

Роман Перхалюк – картограф розділів: "Демографічний потенціал", "Соціальна сфера: освіта, медицина, соціальний захист, культура, спорт", «Культурна спадщина і туристична діяльність мирного часу»;

Яна Мілевська – аналіткиня розділів: "Промисловість", "Агропромисловий комплекс", "Соціальна сфера: освіта, медицина, соціальний захист, культура, спорт", "Центри безпеки та пожежно-рятувальні частини", "Мережа автомобільних доріг", "Туристичні місця та маршрути";

Олена Денисенко – кандидатка географічних наук, аналіткиня розділів: "Генеральні плани населених пунктів", "Містобудівне освоєння території";

Дар'я Остапенко – дизайнерка проєкту.

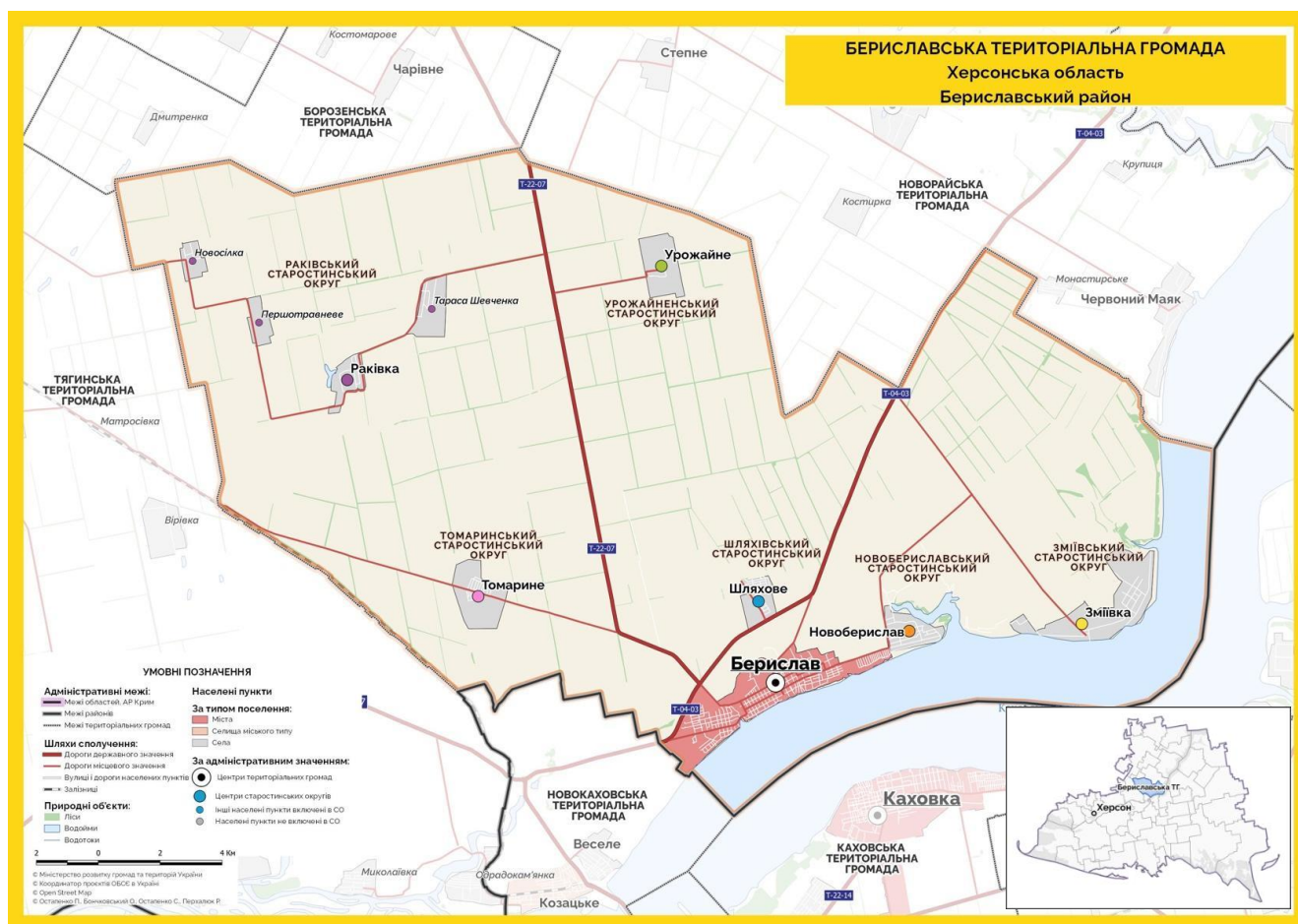

ТОВАРИСТВО
ДОСЛІДНИКІВ
УКРАЇНИ

ГЕОІНФОРМАЦІЙНИЙ
ПОРТАЛ
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Зміст

Карта територіальної громади.....	5
Загальна характеристика територіальної громади.....	6
Розділ І. Природні умови та ресурси довоєнного розвитку і повоєнної відбудови	
ГЕОЛОГІЯ.....	7
ГЕОМОРФОЛОГІЯ	8
КЛІМАТИЧНІ УМОВИ	10
ҐРУНТИ	11
ЛАНДШАФТИ ТА РОСЛИННІСТЬ	13
ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН: 2021 рік	14
Розділ ІІ. Соціальна сфера та демографічний потенціал територіальної громади	
ДЕМОГРАФІЯ ДОВОЄННОГО ЧАСУ	17
ВПЛИВ ВІЙНИ НА ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ	19
СОЦІАЛЬНА СФЕРА: 2021 рік	21
ІНФРАСТРУКТУРА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ: 2021 рік	23
Розділ ІІІ. Економічний розвиток громади, інфраструктура відбудови та розвитку	
ГОСПОДАРСЬКИЙ РОЗВИТОК У МИРНИЙ ЧАС	25
КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА І ТУРИСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ МИРНОГО ЧАСУ	27
ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА: 2021 РІК	29
МІСТОБУДІВНЕ ОСВОЄННЯ ТЕРИТОРІЇ: 2021 РІК.....	30
НАСЛІДКИ ВІЙНИ І ПОВОЄННА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ	32

Загальні умовні позначення до карт в атласі

- Межі областей, АР Крим
- Межі територіальних громад
- Тип населених пунктів:**
 - Міста
 - Селища
 - Села
- Шляхи сполучення:**
 - Дороги державного значення
 - Дороги місцевого значення
 - Вулиці і дороги населених пунктів
 - Залізниця

Назви старостинських округів, населених пунктів на картосхемі вище і далі на інших картосхемах в атласі вказані станом на 2021 рік

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ (2021)

Назва тергромади

Бериславська

Тип тергромади	міська територіальна громада
Область	Херсонська
Район	Бериславський
Площа (кв. км)	456,1
Кількість старостинських округів	6
Кількість міст	1
Кількість селищ	1
Кількість сіл	8
Населення (2021, тис. осіб)	18,05
Кількість ВПО (01.01.2024)	576
Кількість населення в т.ч. із ВПО (01.01.2024)	1 547
Густота населення тергромади (осіб/кв.км)	38,7
Середній приріст населення 2001-2021 (%)	-29
Населення працездатного віку (осіб, станом на 01.01.2022)	10475
Населення старше працездатного віку (осіб, станом на 01.01.2022)	4068
Населення молодше працездатного віку (осіб, станом на 00.01.2022)	3182
Бюджет тергромади (2021, загальний фонд без урахування міжбюджетних трансфертів, млн. грн)	83,8
Індекс податкоспроможності тергромади	0,7
Базова дотація тергромади (тис. грн.)	8641,6
Реверсна дотація тергромади (тис. грн.)	0
Кількість ЦНАП в тергромаді	1

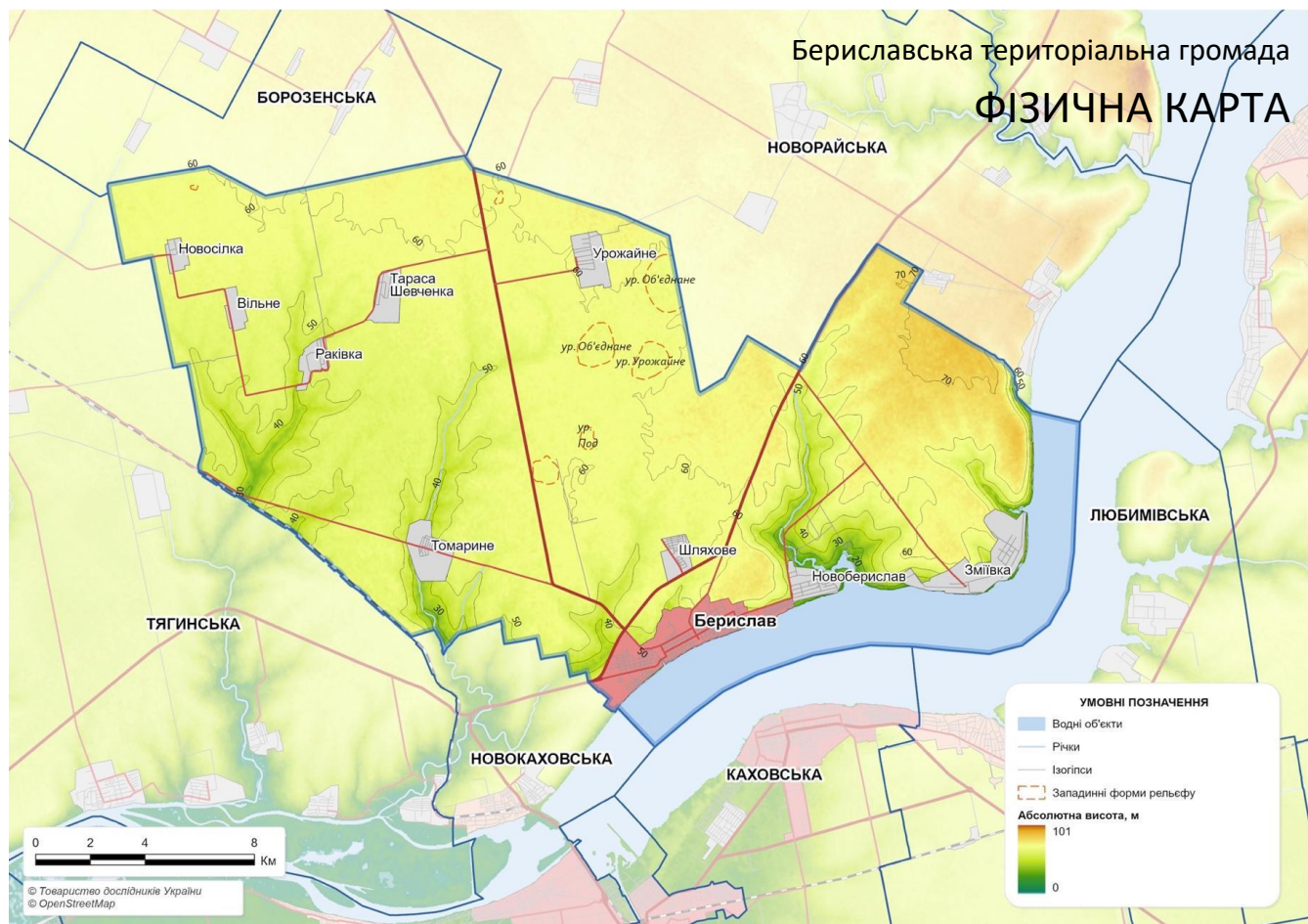
Бериславська територіальна громада

Загальна кількість родовищ в межах територіальних громад	6
Родовища горючих корисних копалин	Відсутні
Родовища неметалічних корисних копалин	Суглинок (Бериславське) та глина (Бериславське)
Родовища підземних вод	Води питні і технічні (родовище Бериславське, 4 ділянки)
Коротка характеристика мінерально-сировинних ресурсів в територіальних	У межах територіальної громади знаходяться родовища глини (Бериславське) та суглинків (Бериславське), які станом на 2021 рік не розробляються. Наявні чотири родовища питної та технічної води (ділянки Бериславська східна, Бериславська 1 та 2, Бериславська південна на околицях м. Берислав), з них станом на 2021 рік Бериславська східна ділянка підземних вод не експлуатується

Бериславська територіальна громада

Середня висота, м	51,3
Мінімальна висота, м	16
Максимальна висота, м	77
Амплітуда висот, м	61
Пласка території (%)	92,18
Дуже пологі схили (%)	6,56
Пологі схили (%)	1,05
Слабко спадисті схили (%)	0,14
Спадисті схили (10%)	0,07
Сильно спадисті схили (%)	0,01
Середній показник вертикального розчленування (м/км.кв)	13,3
Середній показник крутизни схилів (°)	0,68
Середній показник горизонтального розчленування (км /км.кв)	0,36
Геоморфологічна карта (коротка характеристика у розрізі тергромад)	Територіальна громада знаходиться у межах Бузько-Дніпровської лесової рівнини, що являє собою пластово-денудаційну субгоризонтальну плоску рівнину на неогенових відкладах. Западинний рельєф виражений слабо, і представлений одним подом (в ур. Об'єднане), кількома подоподібними зниженнями та степовими блюдцями у півн. і півн.-зах. частині громади, загальною площею 633.9 га (1% від площі громади). Добре виражений яружно-балковий рельєф. Балки, глибиною до 20-30 м, впадають у Каховське вдсх. Найбільшими балками у громаді є Бабина, Златова і Костирська
Гіпсометрична карта (коротка характеристика у розрізі тергромад)	Середня висота у межах громади: 51,3 м. Максимальна висота: 77 м (півн. околиця с. Зміївка). Мінімальна висота: 16 м (уріз води Каховського вдсх). Амплітуда висот: 61 м
Карта схилів (коротка характеристика у розрізі тергромад)	Територія громади характеризується переважно пласким рельєфом: 92,2% площі громади - це пласкі поверхні, інші 7,8% - це схили. Найбільші площі зайняті дуже пологими схилами (1-3°) - 6,6%; менше пологими схилами (3-5°) - 1,1%. Слабко- і сильноспадисті схили (крутизною понад 5°) зустрічаються тільки на узбережжі Каховського водосховища і в прибережних балках

Бериславська територіальна громада

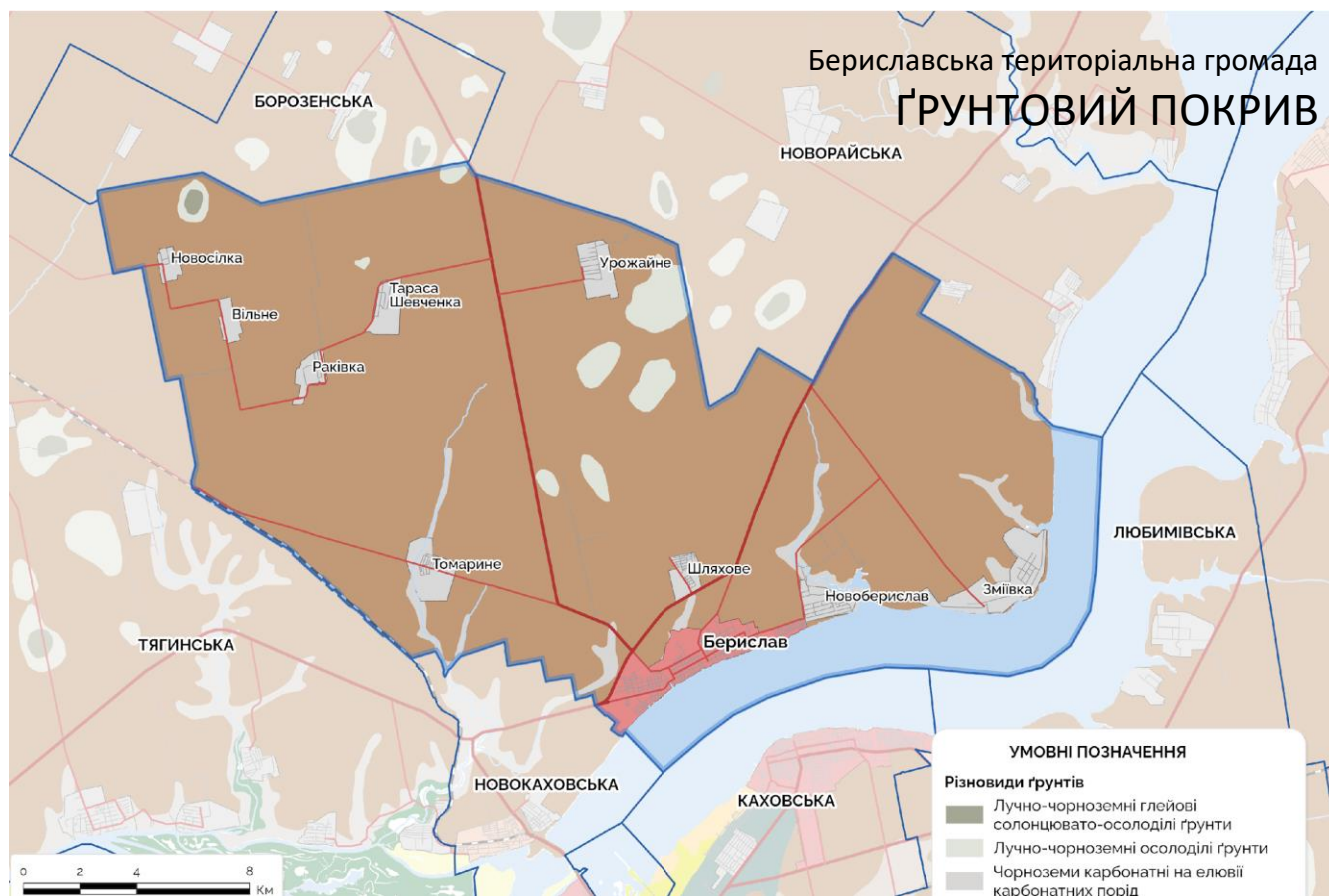
Коротка характеристика кліматичних умов тергромади

Середньорічна температура: +10,4°C. Середня температура січня: -1,9...-2,1°C. Середня температура липня: +22,9...23,1°C. Середньорічна кількість опадів: 440-460 мм. Тергромада знаходиться у дуже посушливій, помірно жаркій агрокліматичній зоні з м'якою зимою

Бериславська територіальна громада

Коротка характеристика рослинного покриву тергромади	Рослинний покрив територіальної громади представлений: агрофітоценозами на місці різнотравно-типчаково-ковилових степів та остепнених луків степових подів (345,48 кв.км.; 75,41% площі громади); типчаково-ковиловими сухими степами з переважанням ковили української та ковили Лесінга за участю стоколоса прибережного, шавлії пониклої та ін. (35,37 кв.км.; 7,72% площі громади); полезахисними лісосмугами з робінією псевдоакацієвою, дубом звичайним, ясенем пенсильванським, кленами ясенolistим і гостролистим та ін. (12,17 кв.км.; 2,66% площі громади); байрачними дубовими та дубово-ясеновими заплавними широколистяними лісами з домішкою клена польового, в'яза листуватого та степових видів (жовта акація кущова, терен, залізняк бульбистий та ін.) (6,22 кв.км.; 1,36% площі громади)
Коротка характеристика ґрунтового покриву тергромади	Ґрунтовий покрив територіальної громади представлений: чорноземами південними малогумусними (391,3 кв. км.; 85,43% площі громади), лучно-чорноземними осолоділими ґрунтами (10,7 кв. км.; 2,34% площі громади), чорноземами карбонатними на елювії карбонатних порід (10,6 кв. км.; 2,32% площі громади), лучно-чорноземними глейовими солонцюватого-осолоділими ґрунтами (0,5 кв. км.; 0,1% площі громади)

ЛАНДШАФТИ ТА РОСЛИННІСТЬ

Бериславська територіальна громада

Коротка характеристика ландшафтної структури тергромади

Ландшафтна структура території громади представлена: лесовими низовинами розчленованими ярами та балками з чорноземами південними малогумусними, у минулому під типчаково-ковиловою рослинністю (240,55 кв. км.; 52,52% площі громади), лесовими низовинами сильноеродованими, з подами, ярами та балками, врізаними в товщу неогенових відкладів, з південними малогумусними чорноземами, лучно-чорноземними осолоділими глеюватими ґрунтами подів (158,53 кв. км.; 34,61% площі громади), лесовими низовинами з чорноземами південними, темно-каштановими, солонцюватими ґрунтами, у минулому під типчаково-ковиловою та солончаковою рослинністю (14,03 кв. км.; 3,06% площі громади)

ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН: 2021 рік

**Бериславська
територіальна громада**

Коротка характеристика об'єктів природно-заповідного фонду	Відсутні об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного значення на території громади
Коротка характеристика перспективних об'єктів природно-заповідного фонду	Мережа перспективних об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення на території громади представлена: ботанічним заказником «Шилова балка», ландшафтним заказником «Старошведський». Мережа перспективних об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення на території громади представлена: ботанічною пам'яткою природи «Курган біля Берислава», ботанічною пам'яткою природи «Курган біля Новоберислава I», ботанічною пам'яткою природи «Курган біля Новоберислава II», ботанічною пам'яткою природи «Курган біля Зміївки I», ботанічною пам'яткою природи «Курган біля Зміївки II», ландшафтним заказником «Дрімайлівська балка» (Джерело: Мойсієнко І. І., Ходосовцев О. Є., Пилипенко І. О., Бойко М. Ф., Мальчикова Д. С., Клименко В. М., Пономарьова А. А., Захарова М. Я., Дармостук В. В. Перспективні заповідні об'єкти Херсонської області. Херсон: Видавничий Дім «Гельветика», 2020. 166 с. DOI: 10.32782/978-966-992-049-2/1-166)
Коротка характеристика екомережі	Загальна площа екомережі тергромади становить 95,67 кв. км. (20,90% від загальної площі території громади). Екологічна мережа в межах територіальної громади представлена наступними типами наземного покриву: лучно-степовими територіями (32,47 кв. км.; 33,94% площі екомережі); лісові території становлять (6,04 кв. км.; 6,31 % площі екомережі), території охоплені полезахисними лісосмугами займають (12,17 кв. км.; 12,72% площі екомережі); внутрішні води (44,99 кв. км.; 47,03% площі екомережі). Екологічна мережа в межах територіальної громади представлена наступними типами рослинного покриву: типчаково-ковиловими сухими степами з переважанням ковили української та ковили Лесінга за участю стоколоса прибережного, шавлії пониклої та ін. (35,37 кв. км.; 36,97% площі екомережі); полезахисними лісосмугами з робінією псевдоакацією, дубом звичайним, ясенем пенсильванським, кленами ясенolistим і гостролистим та ін. (12,17 кв. км.; 12,72% площі екомережі);

	байрачними дубовими та дубово-ясеновими заплавними широколистяними лісами з домішкою клена польового, в'яза листуватого та степових видів (жовта акація кущова, терен, залізняк бульбистий та ін.) (6,22 кв. км.; 6,50% площі екомережі). Ландшафтна структура екологічної мережі тергромади представлена: лесовими низовинами розчленованими ярами та балками з чорноземами південними малогумусними, у минулому під типчакowo-ковиловою рослинністю (39,07 кв. км.; 40,84% площі громади), лесовими низовинами сильноеродованими, з подами, ярами та балками, врізаними в товщу неогенових відкладів, з південними малогумусними чорноземами, лучно-чорноземними осолоділими глеюватими ґрунтами подів (11,2 кв. км.; 11,71% площі громади), лесовими низовинами з чорноземами південними, темно-каштановими, солонцюватими ґрунтами, у минулому під типчакowo-ковиловою та солончаковою рослинністю (3,9 кв. км.; 4,08% площі громади)
Коротка характеристика сайтів (об'єктів) Смарагдової мережі тергромади	Смарагдова мережа на території громади представлена наступними сайтами (об'єктами): "Каховське водосховище" (4923,02 га; 10,76% площі громади)
Коротка характеристика екологічного стану, лісових та земельних ресурсів	За період з 2000 по 2020 роки втрата лісових насаджень в громаді складає 1.3 га. В межах громади відомий один полігон ТПВ. У територіальній громаді переважають помірно еродовані ґрунти (71% площі громади)
Оцінка стану забруднення навколишнього середовища у межах територіальних громад	У межах територіальної громади знаходиться одне підприємство-забруднювач атмосферного повітря (Бериславська районна дільниця ПАТ «Херсонгаз»)

Бериславська територіальна громада

ЕКОЛОГІЧНА МЕРЕЖА ТА ЗАБРУДНЕННЯ

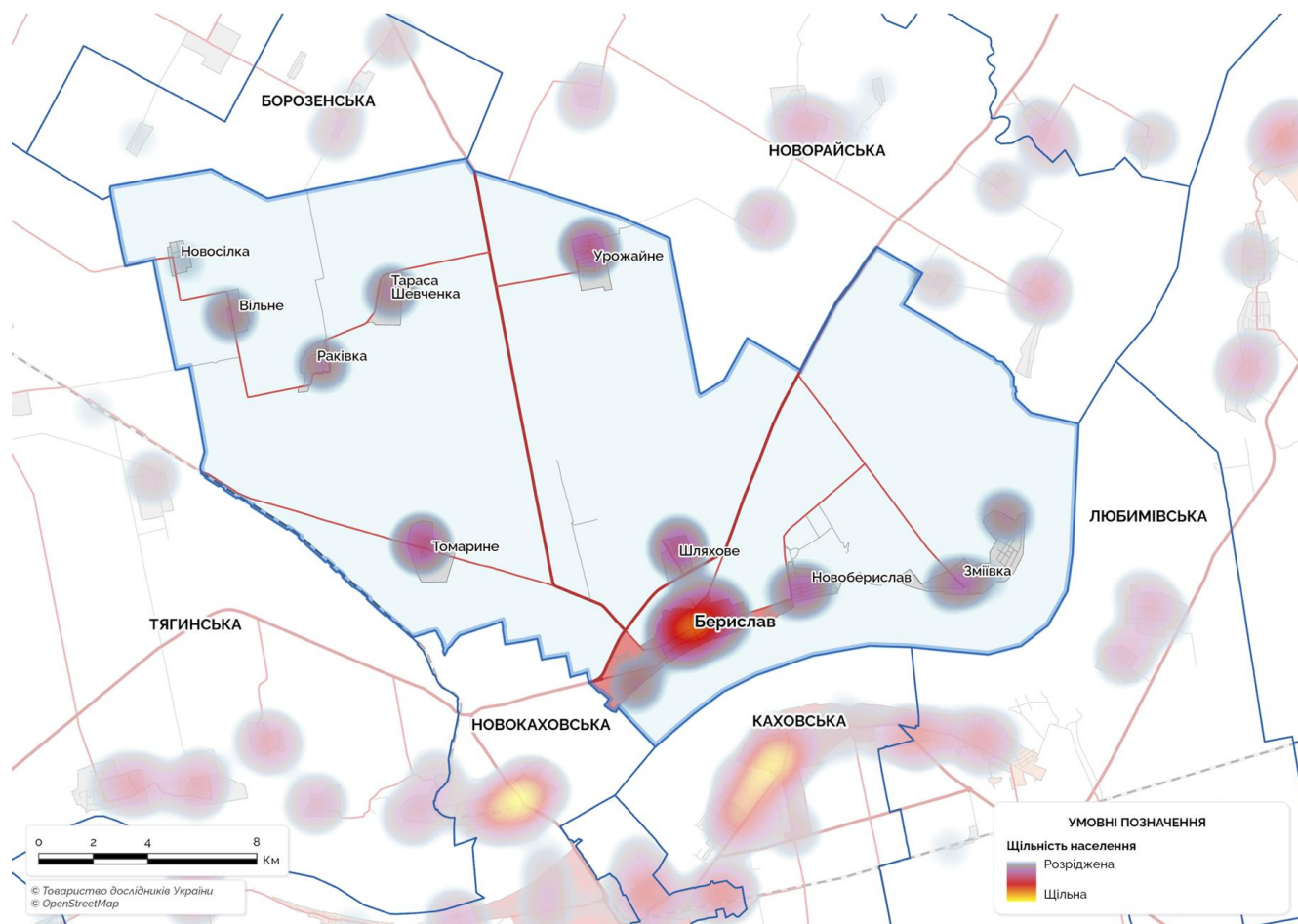
ДЕМОГРАФІЯ ДОВОЄННОГО ЧАСУ

Бериславська територіальна громада

Коротка характеристика демографічного потенціалу	Чисельність населення Бериславської територіальної громади на 1 січня 2022 року складало 18052 особи, які проживали в 10 населених пунктах. Для Бериславської громади характерною була висока концентрація населення тільки в кількох населених пунктах. Так, переважаюча чисельність населення проживала в адміністративному центрі – місті Бериславі (65,3%), а перших трьох за людністю поселеннях (Берислав, Зміївка, Новоберислав) сконцентровано 83% населення громади. В цілому, населення територіальної громади складало понад 19% населення Бериславського району та 1,8% населення Херсонської області на відповідний період. Густота населення складала на початок 2022 року майже 39 осіб на квадратний км, щільність населених пунктів складала 2,2 на 100 км². Середня відстань між населеними пунктами – 6,76 км, середня людність населеного пункту складала 1805 осіб. Частка осіб старша працездатного віку складає 22,52%, що відносить громаду до групи територіальних одиниць з низькою часткою осіб пенсійного віку відносно середньообласного параметру. Навантаження цією віковою групою на осіб працездатного віку сягає 366 осіб на 1000 осіб працездатного віку, що є рівнем нижче середньообласного. Частка молодшої групи складає 18% населення, що відносить громаду до групи територіальних одиниць з середнім показником. Діти формують відносно високе демографічне навантаження на рівні 299 на 1000 осіб працездатного віку. Загальне демографічне навантаження на рівні середнього по Херсонській області і складає 664 особи на 1000 осіб працездатного віку
Етнічна структура та національні артефакти в тергромаді	В межах тергромади знаходиться 6 етнічних громад, а саме: бойків (субетнос українців), шведів, німців (с. Зміївка), євреїв, ромів (м. Берислав), турків-ахиска (месхетинців) (с. Урожайне). На території громади є об'єкти матеріальної спадщини бойків (пам'ятний знак та храм в с. Зміївка), євреїв (місця поховань в м. Берислав, с. Новоберислав, с. Тараса Шевченка), німців (костел, архітектурна пам'ятка та цвинтар в с. Зміївка), шведів (храм, пам'ятний знак, цвинтар)

Бериславська територіальна громада
ЩІЛЬНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

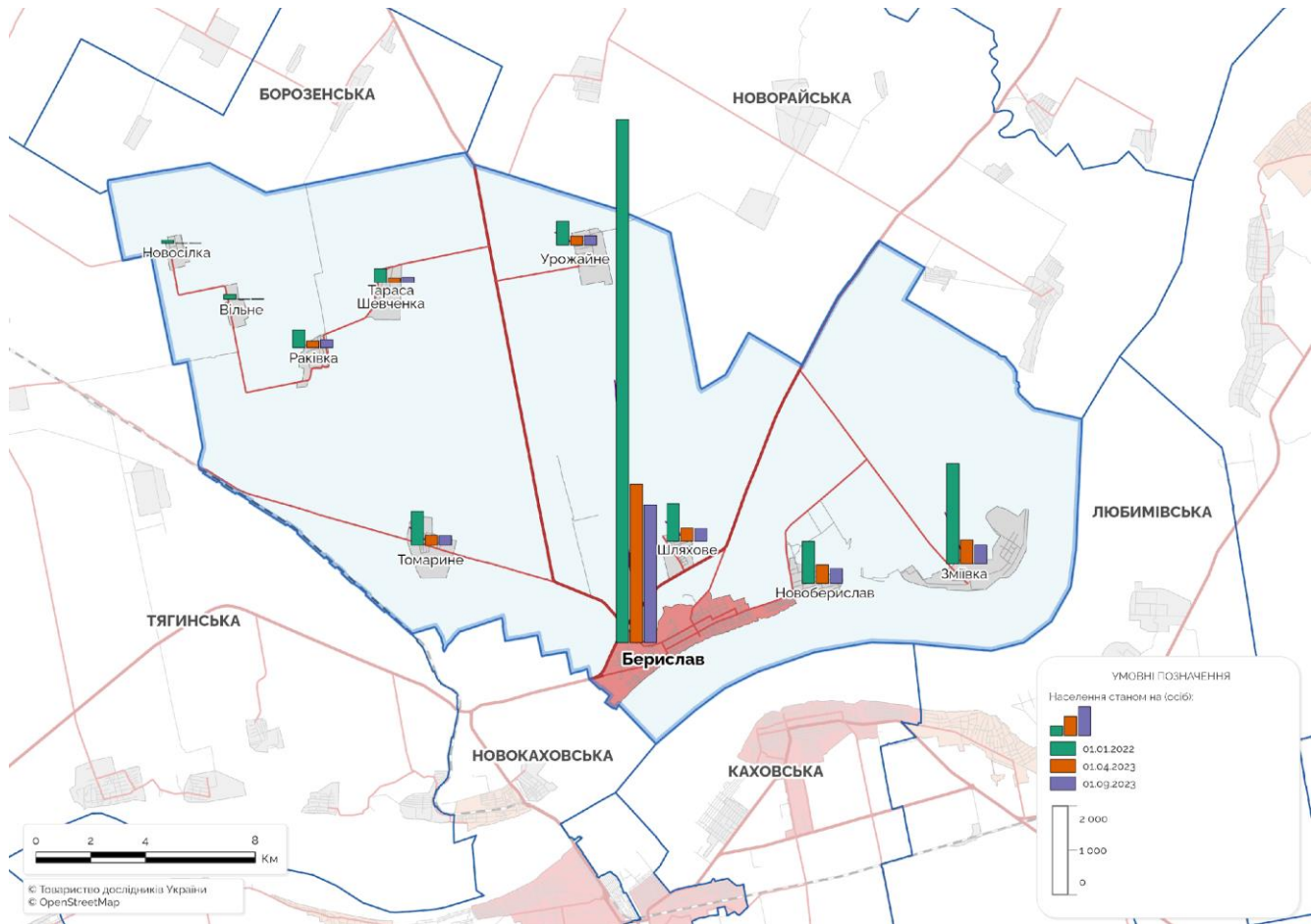
Бериславська територіальна громада

Вплив війни на демографічний потенціал тергромади

Повномасштабне вторгнення та інтенсивність бойових дій на території Бериславської громади викликали катастрофічне скорочення населення. Загальне зменшення склало майже 70% на 1 квітня 2023 року і 91,4% на 1 січня 2025 року. Причому, в селі Новосілка налічується лише 3 мешканці. Найбільші показники скорочення демонструють Берислав – 92,3%, Новоберислав – 95,6%, Зміївка – 98,1%, Томарине – 95,6%, Шляхове – 95,1%. Значне скорочення, але менше ніж в громаді в цілому, спостерігається в Урожайному, де населення скоротилося на 65% та в Раківському старостинському окрузі на 61,7% (від населення станом на 1 січня 2022 року).

Необхідно відзначити, що розташування громади фактично на лінії фронту після звільнення впливає на темпи відновлення. Бериславська громада відноситься до числа тих, де відбувається подальше сильне скорочення населення. Так, з 1 січня 2023 по 1 січня 2025 року населення скоротилося ще на 4060 осіб (22,5% чисельності населення на 1.01.2022). Загальна чисельність населення громади в 1547 осіб на 1 січня 2025 року складає лише 8,4% від числа населення станом на 1 січня 2022 року. Внутрішньо переміщені особи в громаді складають 165 осіб або 10,7%. Негативним аспектом залишається деформована вікова структура населення. Частка пенсіонерів перевищує 54% населення. В 5 населених пунктах з 10 відсутні діти у віці 0-15 років, що в сукупності з вище наведеними демографічними показниками демонструє кризову тенденцію і низьку спроможність до відновлення чисельності населення. Наявні діти до 15 років складають менше 4% населення громади. На 1 січня 2025 року густота населення складала майже 7 осіб на км². Середня відстань між населеними пунктами – 6,76 км, середня людність населеного пункту складала 155 осіб.

Бериславська територіальна громада
ЗМІНА ДЕМОГРАФІЧНОЇ СТРУКТУРИ
НАСЕЛЕННЯ (2022-2023 рр.)

СОЦІАЛЬНА СФЕРА: 2021 рік

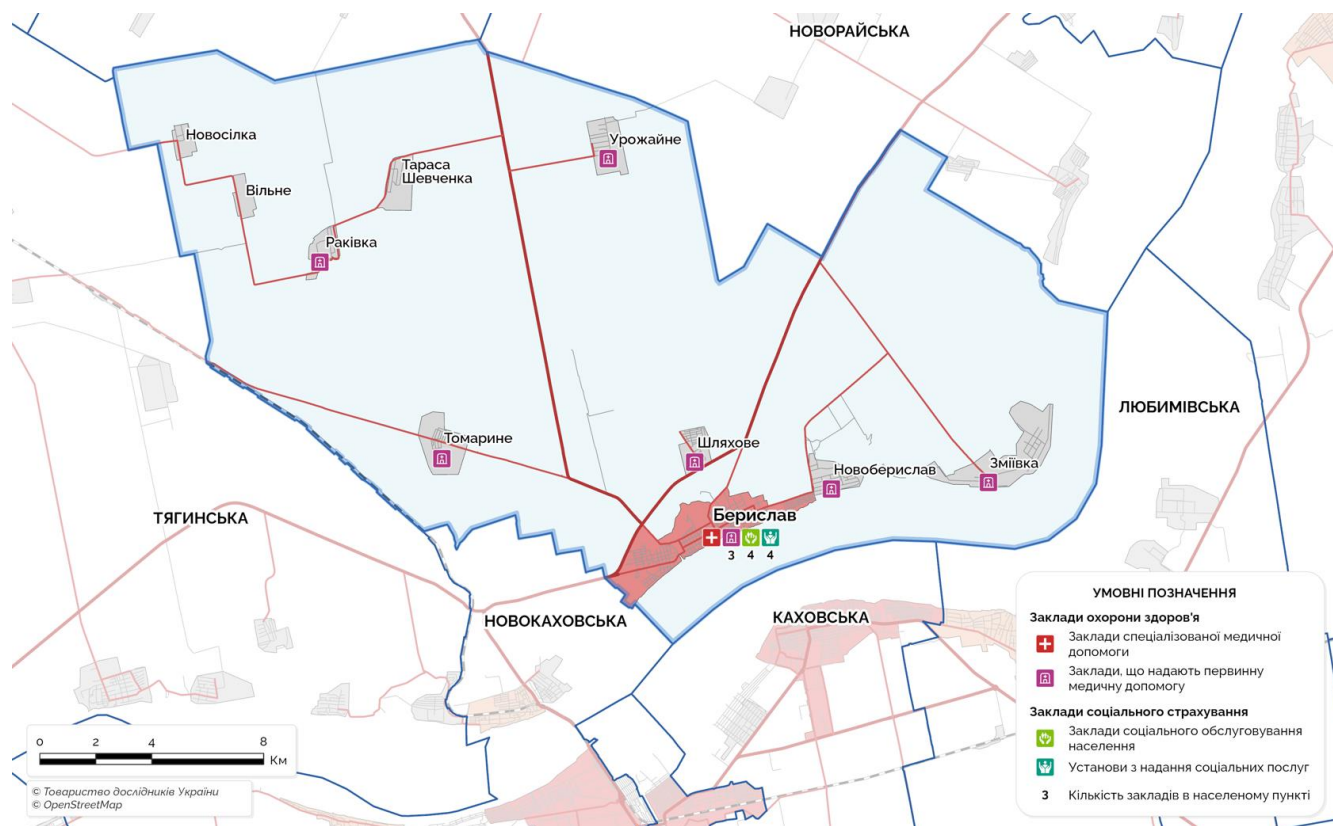

Бериславська територіальна громада

Коротка характеристика закладів освіти	Мережа закладів освіти представлена 10 ДНЗ, 7 ЗЗСО (у т.ч. 1 опорна школа (854 учні) і 1 філія (84 учні)), Бериславський медичний фаховий коледж, Бериславський фаховий педагогічний коледж імені В. Ф. Беньковського. Три ЗЗСО I-III рівня акредитації і два - I-II рівня акредитації. У ЗЗСО навчається 2024 учнів та працює 220 педагогів. Середня неповнечність класів у громаді - 17,1 учнів на клас (середній рівень наповнюваності) і змінюється від 25,8 до 8,3 учнів за окремими закладами. Навантаження на одного вчителя у громаді складає 8,3 учнів і змінюється від 15,6 до 3,9 учнів на одного вчителя. У громаді функціонує інклюзивно-ресурсний центр та Бериславський дитячо-юнацький центр художньої та технічної творчості Бериславської міської ради
Медична сфера	Медична сфера територіальної громади складається із 1 закладу спеціалізованої медичної допомоги та 5 закладів первинної медичної допомоги, всі зареєстровано в системі ehealth. Послуги первинної медичної допомоги надають 14 лікарів, із якими укладено 19548,34 декларацій, що становить 107% від загальної чисельності населення територіальної громади
Коротка характеристика сфери соцзахисту	У громаді 6 установ та закладів соціального захисту. Робота із соціального захисту реалізується у громаді через спеціальний структурний підрозділ Виконавчого комітету, Територіальний центр соціального обслуговування, Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, Службу у справах дітей, Фонд соціального страхування, Центр зайнятості. Одним із завдань розвитку громади є розширення мережі закладів соціального захисту та підключення партнерів приватних комерційних та громадських організацій до системи соціального обслуговування населення
Коротка характеристика сфери культури	Територіальна громада характеризується низьким навантаженням користувачів на заклади культури. У громаді 8 клубних закладів, 1 публічна бібліотека та 7 філій, 1 музей та 1 мистецька школа. Це обмежує перспективу комерціалізації частини послуг, які надають у сфері культури та відповідно підвищує навантаження на місцевий бюджет. Є гостра необхідність оптимізувати мережу закладів культури у громаді
Коротка характеристика спортивної сфери	Спортивна інфраструктура громади за своєю структурою дуже спрощена. Її складають 46 об'єктів - 6 футбольних полів, 11 спортивних зал, 1 стадіон з трибунами та 27 спортивних майданчиків. У громаді функціонує ДЮСШ

Бериславська територіальна громада

СОЦІАЛЬНА СФЕРА

ІНФРАСТРУКТУРА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ: 2021 рік

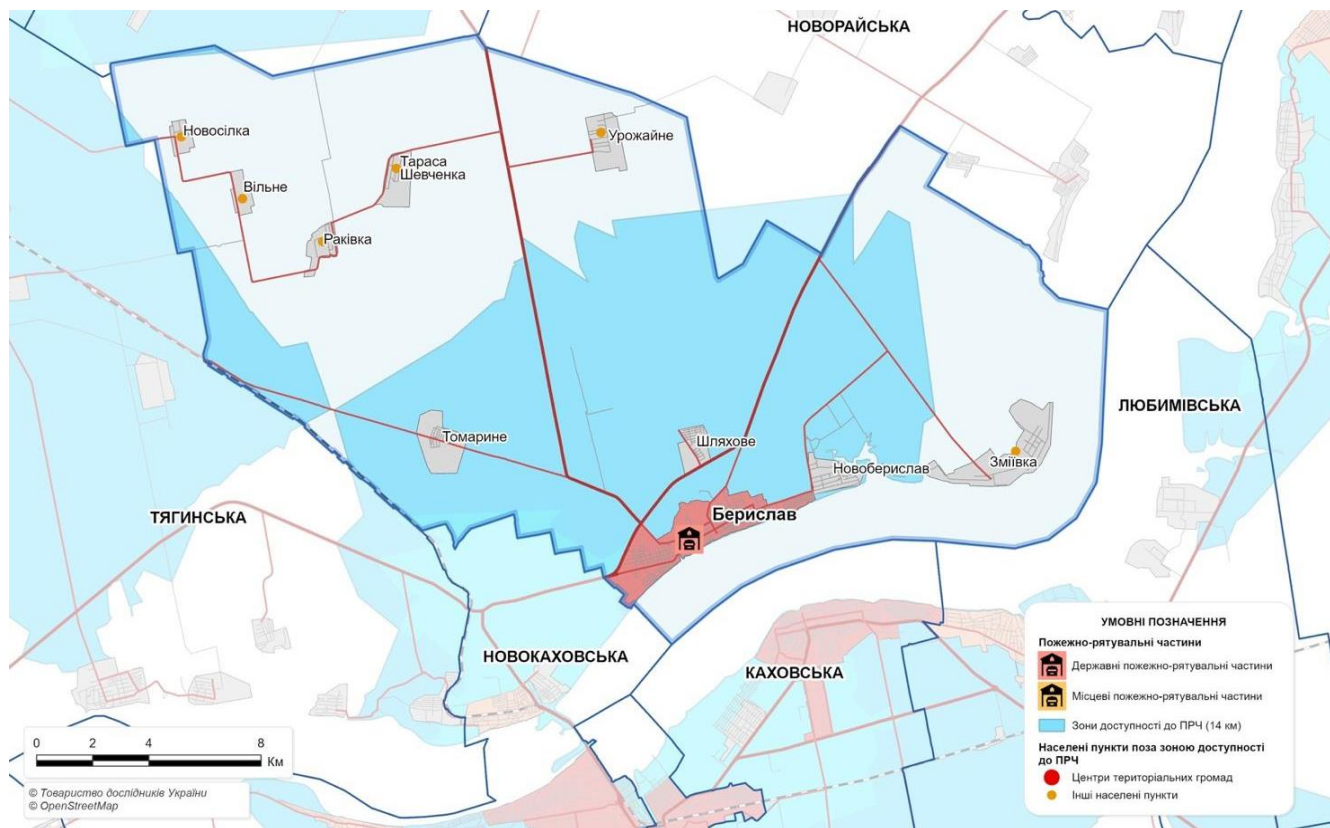

Бериславська територіальна громада

Коротка характеристика пожежної безпеки в тергромаді	В межах територіальної громади знаходиться одна державна пожежно-рятувальна частина (розміщена в центрі територіальної громади). Загалом 4 із 10 населених пунктів тергромади знаходяться в межах 20 хвилинної доступності до пожежно-рятувальних частин (ПРЧ), лише 19,6% населення тергромади проживає поза зоною доступності 20 хвилин до ПРЧ
Загальний рівень техногенної безпеки тергромади	Високий рівень організації реагування на надзвичайні ситуації при вище середньому потенціалі виникнення техногенної небезпеки в тергромаді
Коротка характеристика техногенної безпеки в тергромаді	В межах територіальної громади розміщено 5 підрозділів реагування на надзвичайні ситуації, в тому числі одна державна пожежно-рятувальна частина. Загалом на території тергромади розміщено 8 об'єктів техногенної небезпеки, всі належать до пожежо-вибухонебезпечних об'єктів. На території Бериславської міської територіальної громади розташовані об'єкти захисних споруд: • 7 ПРУ (1 працююче), • 21 Найпростіших укриттів (м. Берислав), • 8 первинних (мобільних) укриттів (м. Берислав – 4, с. Урожайне – 2, с. Раківка -1, с. Тараса Шевченка -1). На 2025 рік планується «Нове будівництво споруди подвійного призначення з властивостями протирадіаційного укриття за адресою: вул. Миру 4А, с. Урожайне Бериславського району, Херсонської області» відповідні документи відпрацьовані. Встановлено 5 МАСЦО (с. Раківка -2, с. Тараса Шевченка -1, с. Урожайне – 2). В серпні 2024 року на базі СЖКП «Злагода» створена Місцева Пожежна Охорона, яка співпрацює з Головним управлінням ДСНС України в Херсонській області.

Бериславська територіальна громада

СИЛИ РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ

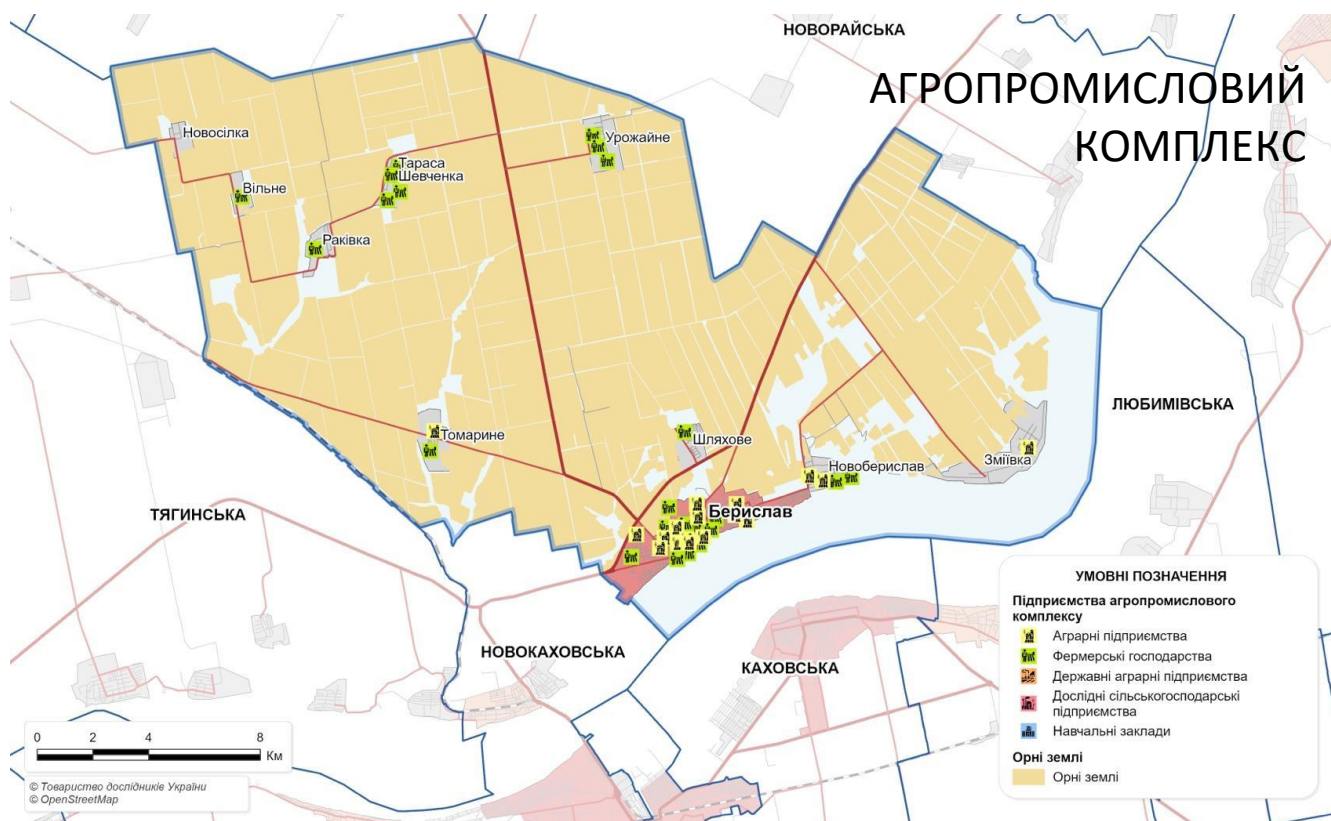
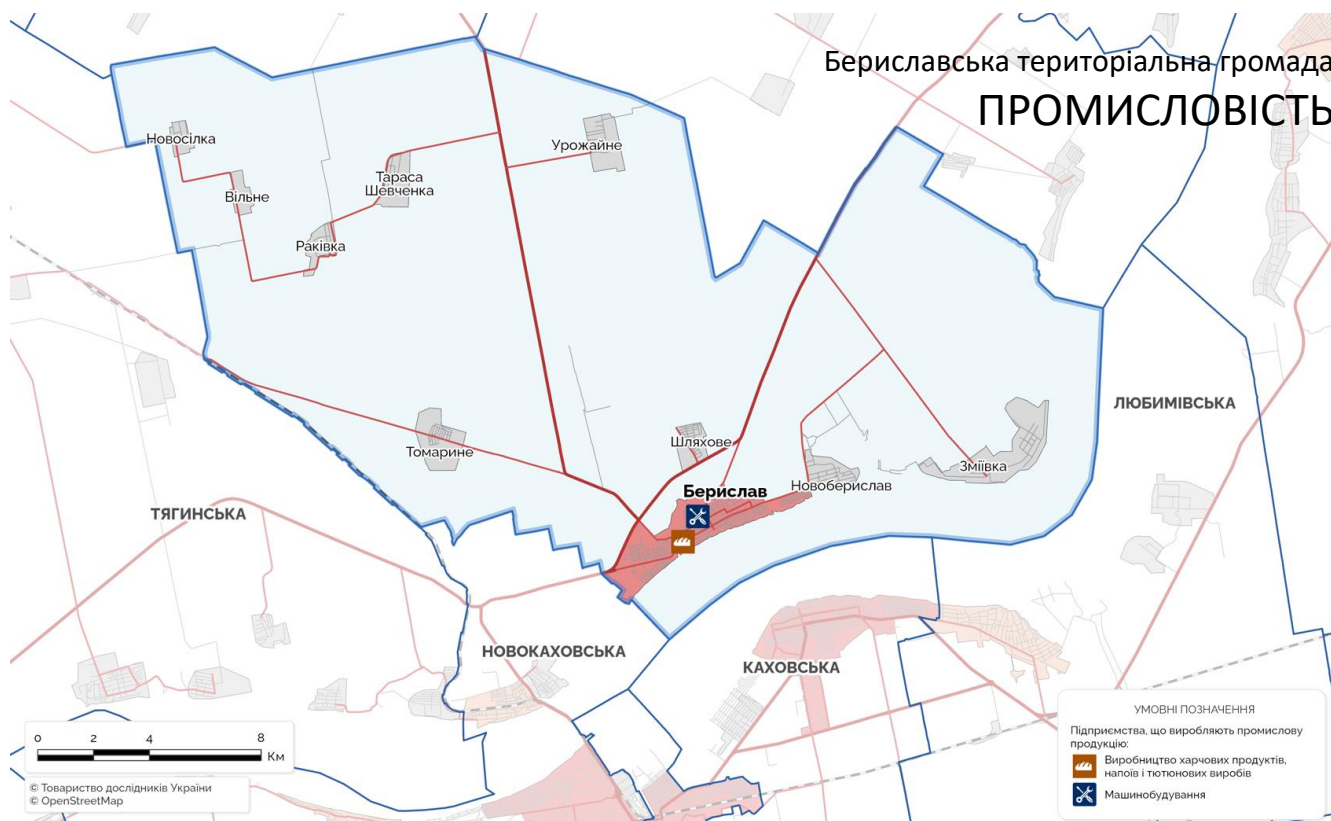

ГОСПОДАРСЬКИЙ РОЗВИТОК У МИРНИЙ ЧАС

Бериславська територіальна громада

Коротка характеристика промислового розвитку територіальних громад	В межах територіальної громади функціонують два промислові підприємства. Здійснюється виробництво продукції машинобудування та харчової промисловості
Коротка характеристика енергетичного комплексу територіальних громад	В межах територіальної громади розміщено чотири сонячні електростанції (СЕС Таванська 1, 2, 3, 4) загальною потужністю 27,37 МВт
Коротка характеристика агропромислового комплексу	В межах територіальної громади зареєстровано 61 підприємств агропромислового комплексу, із яких 14 - аграрних підприємств, 47 фермерських господарств. Переважна спеціалізація в рослинництві сільськогосподарських підприємств, які розміщені в територіальній громаді – це вирощування: соняшнику, пшениці озимої, ячменю озимого, гірчиці, ячменю ярого
Переважаюча спеціалізація в рослинництві	Соняшник, пшениця озима, ячмінь озимий, гірчиця, ячмінь ярий
Переважаюча спеціалізація в тваринництві	Відсутня
Коротка характеристика інвестиційно-привабливих територій	В межах територіальної громади знаходиться 4 інвестиційно-привабливі території, 3 із яких типу Greenfield та один інвест проект для будівництва потужностей зі сміттєпереробки. Загальна площа ділянок – 47,37 га

КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА І ТУРИСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ МИРНОГО ЧАСУ

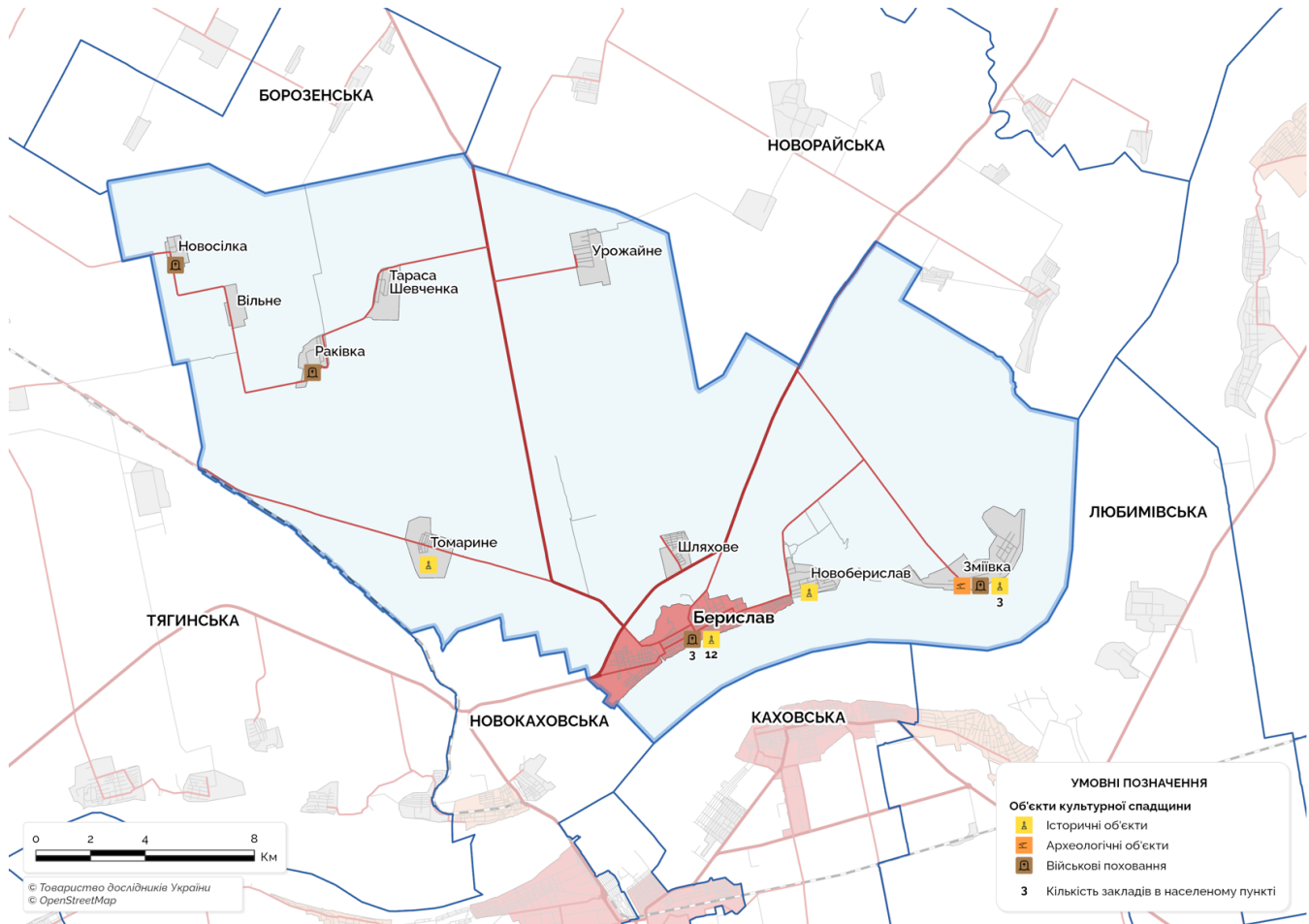

Бериславська територіальна громада

Загальна к-сть об'єктів культурної спадщини	25
Коротка характеристика культурної спадщини в територіальній громаді	В межах територіальної громади знаходиться: 6 військових поховань, а саме: Братська могила воїнів Червоної армії (с. Зміївка), Могила воїна Червоної армії і пам'ятник на честь воїнів-односельчан (с. Раківка), Могила воїна Червоної армії (с. Новосілка), Могила учасника бойових дій в Афганістані С. О. Стефанова (м. Берислав), Кладовище воїнів Кримської війни (м. Берислав), Братська могила воїнів Червоної армії, які загинули під час звільнення (м. Берислав). В Бериславській тергромаді знаходиться 17 історичних об'єктів, а саме: Могила М. І. Павловського (м. Берислав), Пам'ятний знак на честь подвигу екіпажу під командуванням льотчика І. Л. Золина (м. Берислав), Могила Героя Соціалістичної Праці А. Т. Скачко (м. Берислав), Школа, де навчався генерал-майор З. П. Видриган (м. Берислав), Пам'ятний камінь на честь визволення міста від нацистсько-німецьких загарбників (м. Берислав), Пам'ятник на честь воїнів-визволителів (м. Берислав), Пам'ятник на честь воїнів-односельчан (с. Новоберислав), Пам'ятний знак на честь радянських воїнів та жертв нацизму (м. Берислав), Могила льотчика Ю. Б. Яновського (с. Томарине), Пам'ятник жертвам Голодомору та політичних репресій (м. Берислав), Пам'ятник ліквідаторам аварії на Чорнобильській АЕС (м. Берислав), Пам'ятник на честь земляків, загиблих на фронтах Другої світової війни (м. Берислав), Пам'ятний знак «Дзвін» на честь запорозьких козаків, які прославилися під час штурму фортеці Кизи-Кермен та меморіальний хрест (м. Берислав), Пам'ятний знак на честь генерал-майора М. Л. Горіккера (протитанковий іжак) (м. Берислав), Пам'ятний знак на честь шведів-односельчан – жертв тоталітарного режиму в 1937-1938 рр. (с. Зміївка). В межах Бериславської тергромади знаходиться 1 археологічний об'єкт - Дрімайлівське поселення, що є атрактивним об'єктом туризму в тергромаді. В місті Берислав знаходиться пам'ятний камінь "Чумацький шлях", Свято-Веденський храм (пам'ятка національного значення), пам'ятник Т.Г.Шевченку (монументальне мистецтво місцевого значення), кам'яний Хрест (каплиця) (пам'ятка національного значення). Бериславська територіальна громада має доволі багату історико-культурну спадщину. Туристична інфраструктура тергромади є середньорозвинутою
Туристичні маршрути, що пролягають територією тергромади	В межах територіальної громади знаходиться: 1 туристичний маршрут "Казикерменський шлях" (м. Берислав, с. Зміївка). через тергромаду проходить туристичний маршрут "Арт-караван Чумацьким шляхом - перша всеукраїнська реконструкція історичного шляху, який з'єднує материкову Україну і півострів Крим

Бериславська територіальна громада

ТУРИЗМ ТА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА

ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА: 2021 РІК

Бериславська територіальна громада

Коротка характеристика мережі автомобільних доріг

Загальна протяжність автомобільних доріг державного та місцевого значення в територіальній громаді становить близько 150 км, таким чином щільність автомобільних доріг в тергромаді становить 0,329 км/кв. км (середній показник по області). Найбільшу протяжність в межах тергромади мають дороги обласного (62,8%) та територіального значення (37,4%). Протягом 2020-2021 рр. в тергромаді відремонтовано 23,97 км доріг державного та місцевого значення, що становить 15,9% від їх загальної протяжності в тергромаді

Коротка характеристика доступності автобусних пасажирських перевезень тергромад

4 із 10 (40%) населених пунктів тергромади мають регулярне автобусне сполучення (в тому числі центр тергромади), що становить 89% населення тергромади. Територією тергромади проходить 14 внутрішньообласних автобусних маршрути, із яких 5 із Берислава та 9 транзитних маршрутів (3 із Нової Каховки, 6 із Херсону). Також територією тергромади проходить 12 міжобласних транзитних маршрутів

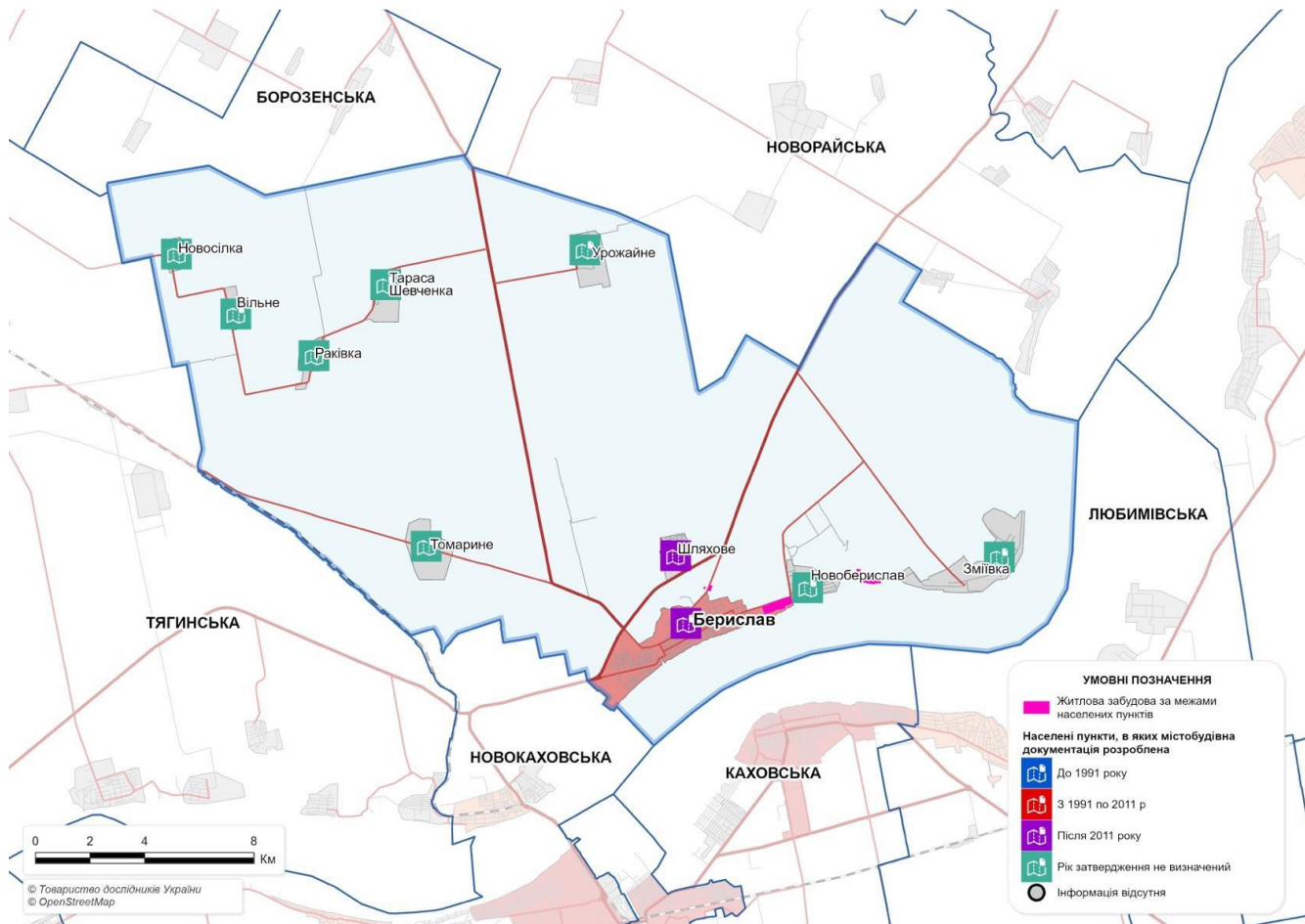
МІСТОБУДІВНЕ ОСВОЄННЯ ТЕРИТОРІЇ: 2021 РІК

Бериславська територіальна громада

Поточний стан затвердження містобудівної документації (МБД) у тергромадах	До складу Бериславської міської тергромади входить 10 населених пунктів. 2 н.п. мають генеральні плани, затверджені після 2011 р. Матеріали генеральних планів н.п. тергромади у публічному доступі відсутні. Генеральний план Берислава оновлено у 2018 р. Текстові та графічні матеріали відсутні. Дані про затвердження відсутні. Основні положення проекту змін до генерального плану 2018 р. (текстові матеріали) - відсутні. Проект плану зонування м. Берислав відсутній. Дані про затвердження плану зонування відсутні. Дані щодо розроблення ІАОП м. Берислав, як одного з історичних населених місць – відсутні
Оцінка затвердженої МБД в тергромадах	2 населені пункти тергромади мають МБД, затверджену після 2011 р. 2 з 10 н.п. мають матеріали генеральних планів (основні креслення) відсутні у публічному доступі. Основне креслення генерального плану, план зонування м. Берислав відсутні в публічному доступі
Коротка характеристика житлового фонду	Загальна розрахункова площа житлових приміщень в тергромаді становить 362,4 тис. кв.м., загальна забезпеченість житлом в тергромаді становить 20,1 кв.м/особу. Розрахункова кількість квартир/житлових садиб становить 6486 одиниць, забезпеченість квартир/житлових садиб на 1 особу в тергромаді становить 0,36. Загалом, тергромада має середній рівень забезпеченості житлом населення
Коротка характеристика містобудівного освоєння	Розселенська мережа територіальної громади складається із 10 населених пунктів (1 місто та 9 сіл), в яких проживає 18062 тис. осіб. Загальна площа забудованих територій в межах тергромади - 16,88 кв.км, площа населених пунктів - 19,956 кв.км. Площа житлової забудови поза межами населених пунктів - 0,562 кв.км, що становить 2,82% від загальної площі населених пунктів тергромади. Загалом тергромада має середній рівень містобудівного освоєння території, а потенціал містобудівного освоєння території тергромади можна охарактеризувати як низький рівень збільшення

Бериславська територіальна громада ПРОСТОРОВИЙ РОЗВИТОК

НАСЛІДКИ ВІЙНИ І ПОВОЄННА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ

Бериславська територіальна громада

Період тимчасової окупації військами рф	Бериславська міська територіальна громада знаходилася під окупацією з 09 березня по 11 листопада 2022 року.
Наслідки військового вторгнення рф	Після деокупації і до сьогодні майже вся територія Бериславської міської територіальної громади залишається територією можливих бойових дій, а м. Берислав, с. Зміївка, с. Новоберислав віднесено до територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси. Через територію громади проходила лінія зіткнення із військами окупантів, зараз громада знаходиться під постійними обстрілами, тому і територія, і населення громади зазнають суттєвих втрат - масштабні руйнування житла та інфраструктури, людські жертви, масові переміщення і скорочення населення, спотворення вікової структури населення. Масштаби пошкоджень від війни в межах Бериславської міської громади важко оцінити, оскільки обстріли території громади, зокрема населених пунктів, що фактично розташовані на лінії фронту (м. Берислав, с. Зміївка, с. Новоберислав) щоденно призводять до нових уражень. До вересня 2023 року в громаді було зафіксовано 161 пошкоджений об'єкт. Руйнування зафіксовані у 7 з 10 населених пунктах, крім сіл Новосілка, Вільне (перейменоване с. Першотравневе), Тараса Шевченка. Станом на початок 2025 року пошкоджено 5064 особистих домогосподарства, 101 багатоквартирний будинок та майже 30 об'єктів комунальної, соціальної, транспортної і виробничої інфраструктури. В тому числі - заклади охорони здоров'я, освітньої мережі, адміністративні будівлі, будинки культури і бібліотека, автостанція тощо. Зокрема пошкоджено 16 об'єктів надання первинної та вторинної медичної допомоги, 16 закладів освіти, 18 закладів сектору культури та туризму, 11 адміністративних об'єктів. Переважна частина пошкоджень - 87,6%, - відбулися внаслідок влучання боєприпасів, 4,3% - внаслідок влучання ракет, 8,1% - внаслідок інших дій російських військ. Найбільше постраждали такі населені пункти громади як м. Берислав, с.Новоберислав та с. Зміївка - тут зосереджено майже 90% пошкоджених об'єктів. Адміністративний центр громади, місто Берислав, через яке проходила одна з ліній наступу окупантів, зазнало численних уражень як житлових будинків, так і об'єктів комунальної, соціальної інфраструктури. Зокрема, зруйновано або

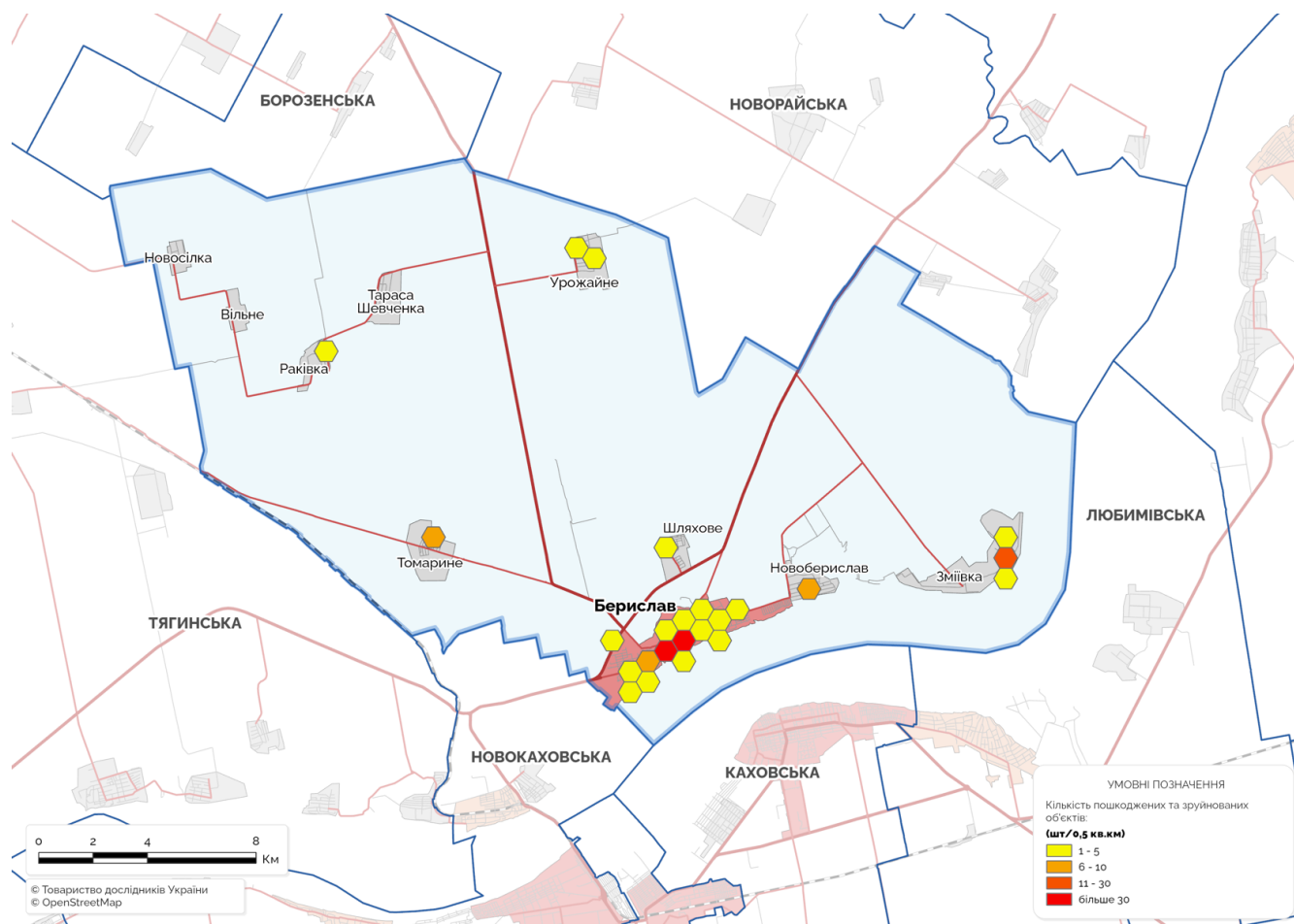
пошкоджено будівлі навчальних корпусів та гуртожитків Бериславського фахового педагогічного коледжу імені В.Ф. Беньковського Херсонського державного університету, Комунального закладу "Бериславський медичний фаховий коледж" Херсонської обласної ради, Бериславська дитяча школа мистецтв, Бериславський історичний музей, Бериславська публічна бібліотека, Бериславський центр культури і дозвілля імені Тараса Шевченка, КНП "Бериславська Центральна районна лікарня", Бериславський районний відділ поліції, громадські будівлі і складські приміщення. У с.Зміївка пошкоджено Зміївський сільський будинок культури, Михайлівський храм, інші адміністративні і господарські об'єкти.

Наслідки війни на демографічну ситуацію в межах Бериславської міської громади жакливі. В середньому станом на 01.09.2023 р. в громаді залишилося лише 27% довоєнної чисельності населення, при цьому всі 10 населених пунктів громади мали менше 50% від довоєнної чисельності, а у 5-ти населених пунктах частка населення становила менше 28%. Деформація вікової структури також критична і демонструє одні з найгірших серед деокупованих територій показники – в середньому по громаді частка дітей та підлітків у вересні 2023 року становила лише 4% (200 осіб віком до 15 років в межах всієї громади), працездатного населення – 49,5%, людей старше працездатного віку – 46,5%. Лише 3 села (Раківка, Урожайне, Тараса Шевченка) мали частку дітей та підлітків від 11 до 13%. Доречі, лише ці 3 малі сільські населених пункти (чисельністю 300-500 осіб до війни), демонстрували певні позитивні тенденції щодо повернення населення, зокрема демографічний приріст з квітня по вересень 2023 року склав від 2 до 6%.

На жаль, посилення обстрілів і збільшення руйнувань в межах територій протягом 2024 року спричинило і подальше погіршення демографічної ситуації. Станом на 01.01.2025 р. чисельність населення Бериславської міської громади склала 1547 осіб (8,57% від довоєнної кількості – один з найгірших показників серед деокупованих територій), частка людей старше працездатного віку зросла до 58,7%, а дітей віком до 15 років в громаді загалом залишилося 57 осіб у 5-ти населених пунктах. Все це є не тільки ознаками прямих втрат людського капіталу, але і свідчить про ті демографічні втрати від воєнних дій, які поки що важко повною мірою оцінити. Це становить загрозу в першу чергу для повоєнної відбудови і відновлення.

Бериславська територіальна громада

РУЙНУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ЦИВІЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ: 2022-2023 рр.

Повоєнне відновлення

Одразу після деокупації тергромади незважаючи на складну безпекову ситуацію було розпочато відновлення критичної інфраструктури життєдіяльності. Хоча Бериславська міська тергромада не зазнала підтоплення внаслідок катастрофи Каховського водосховища, жителів громади очікувала інша проблема – припинення сталого водопостачання після осушення водосховища. Це також є викликом повоєнного відновлення і відбудови.

Загалом на даний час започатковано (заплановано чи розпочато) 67 проєктів відбудови на території громади загальним обсягом фінансування більше 430 млн грн в таких секторах економіки як соціальний захист, транспортні послуги, освіта, вода, санітарія та управління відходами, промисловість, торгівля та послуги, комунікації та ІТ. У числі таких проєктів:

- рекультивація порушених земель внаслідок забруднення твердими побутовими відходами;
- будівництво трьох артезіанських свердловин в с. Новоберислав, с. Зміївка, десяти артезіанських свердловин в м. Берислав для відновлення і забезпечення водопостачання порушеного внаслідок руйнування Каховської ГЕС;
- стабілізація системи водопостачання через пониження рівня ґрунтових вод внаслідок падіння рівня води у Каховському водосховищі;
- придбання та встановлення енергозберігаючого обладнання, необхідної техніки на артезіанські свердловини в населених пунктах громади;
- придбання автомобіля для перевезення і тимчасового зберігання питної води, використання автономних очисних систем для населення у випадку аварії і перебоїв водопостачання в населених пунктах громади;
- придбання глибинних насосів, дизельних генераторів, гібридної сонячної електростанції для забезпечення резервним живленням систем безперебійного водопостачання в м. Берислав, с. Шляхове, с. Зміївка, с. Урожайне, с. Новоберислав, с. Томарине, с. Вільне, с. Тараса Шевченка, с. Раківка;
- будівництво захисної споруди цивільного захисту Бериславського опорного закладу повної загальної середньої освіти;
- відновлення і реконструкція дитячої школи мистецтв, реконструкція та модернізація публічної бібліотеки;
- реконструкція комунального закладу «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)»;
- відновлення гуртожитку комунального закладу "Бериславський медичний фаховий коледж";
- нове будівництво місцевої автоматизованої системи централізованого оповіщення населення про загрозу і виникнення надзвичайних ситуацій;
- капітальний ремонт і реконструкція пошкоджених об'єктів надання спеціалізованої та вторинної медичної допомоги;

- створення комплексного громадського простору у с. Урожайне;
- забезпечення відновлення пошкоджених житлових будинків та належного транспортно-експлуатаційного стану автодоріг в межах тергромади.

Також у числі запланованих заходів реконструкція очисних споруд м. Берислав, будівництво комплексу по сортуванню побутових відходів м. Берислав (за межами населеного пункту).

Довгострокова повоєнна стратегія розвитку, як і загалом для всіх деокупованих територій, має включати:

- 1) збереження і відновлення людського потенціалу, повернення людей, які виїхали за кордон, і вимушено переміщених осіб;
- 2) відновлення економіки громади в цілому і стабільне зростання конкурентоспроможності громади;
- 3) створення робочих місць і постійних джерел генерування доходів, заохочення програми підтримки і розвитку підприємництва;
- 4) розвиток системи надання соціальних послуг з урахуванням нових потреб, нових соціальних категорій і специфіки демографічної структури населення;
- 5) ліквідацію наслідків перетворення навколишнього середовища в результаті бойових дій;
- 6) відбудову населених пунктів з урахуванням: реальних потреб людей, ландшафтних особливостей території громади, принципів екологічності та естетики

Навчальне видання

Бериславська територіальна громада та виклики воєнного часу.

Атлас умов та ресурсів

За загальною редакцією Павла Остапенка, Дар'ї Мальчикової

Атлас

Підписано до друку 01.04.2025 Формат 60х90/8

Гарнітура Avenir Next.

Ум. друк. арк. 4,65. Тираж 100 прим

Виконавець і виготовлювач

Херсонський державний університет.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ХС №69 від 10 грудня 2010 р.
73000, Україна, м. Херсон, вул. Університетська, 27, тел. (0552) 32-67-65.

СИМВОЛІКА ТА АТУ	ІСТОРІЯ	ГЕОЛОГІЧНА БУДОВА І КОРИСНІ КОПАЛИНИ	ГЕОМОРФОЛОГІЧНА КАРТА	КРУТИЗНА СХИЛІВ	КЛІМАТ	ЛАНДШАФТИ
ОСВІТА	ГЕОГРАФІЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ	ГІПСОМЕТРИЧНА КАРТА	ВЕРТИКАЛЬНЕ РОЗЧЛЕНУВАННЯ РЕЛЬЄФУ	РОСЛИННІСТЬ	ГРУНТИ	ВИКОРИСТАННЯ ТЕРИТОРІЇ (ЗА ТИПАМИ)
МЕДИЦИНА	СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ	КУЛЬТУРА	СПОРТ	ЦЕНТРИ БЕЗПЕКИ ТА ПОЖЕЖНО-РЯТУВАЛЬНІ ЧАСТИНИ	НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ	ОБ'ЄКТИ ПІДВИЩЕНОЇ ТЕХНОГЕННОЇ БЕЗПЕКИ
ЗАЛІЗНИЦЯ	ЖИТЛОВИЙ ФОНД	ГЕНЕРАЛЬНІ ПЛАНИ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ	МІСТОВУДІВНЕ ОСВОЄННЯ ТЕРИТОРІЇ	МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ	ЦНАП	ЗАГАЛЬНІ СУДИ ТА ПРОКУРАТУРА
ПАСАЖИРСЬКІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ	МЕРЕЖА АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ	ТУРИСТИЧНІ МІСЦЯ ТА МАРШРУТИ	КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА	СФЕРА ГОСТИННОСТІ	НАДАВАЧІ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ	ВИКОНАВЧА ВЛАДА
РІЧКОВА ТА МОРСЬКА ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА	ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИЙ ФОНД	СТАЦІОНАРНІ ДЖЕРЕЛА ЗАБРУДНЕННЯ	ЗАЙНЯТІСТЬ ТА ТРУДОВІ РЕСУРСИ	ІНВЕСТИЦІЙНО-ПРИВАБЛИВІ ТЕРИТОРІЇ	ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА	ПРОМИСЛОВОСТЬ